

Марія ЩЕДРИНА,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
*Інститут вищої освіти
Національної академії педагогічних наук України (м. Київ);*
лекторка
Наньянська політехніка (Сінгапур)

ChatGPT ЯК ІНСТРУМЕНТ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Освіта впродовж життя дійсно є актуальною темою в освітніх технологіях. Вона передбачає безперервний процес навчання на всіх етапах життя людини, що може включати як формальну, так і неформальну освіту. Головна ідея полягає в тому, що навчання має бути гнучким і адаптованим до індивідуальних потреб, здібностей та обставин людини, що дозволяє кожному підтримувати свою конкурентоспроможність і розвиток у швидкозмінному світі.

Персоналізоване навчання, як частина цієї концепції, орієнтоване на унікальні риси та характеристики кожного здобувача освіти. Такий підхід дає змогу створити навчальні програми, які відповідають особистим інтересам та стилю навчання людини, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку необхідних навичок [3].

Інфраструктура для освіти впродовж життя охоплює технології штучного інтелекту, що дозволяють людям вчитися у зручний для них час і місце. Чат-боти нового покоління, такі як ChatGPT, набувають популярності у сфері освіти, оскільки вони можуть забезпечувати персоналізоване навчання, яке є частиною концепції освіти впродовж життя [2]. Незважаючи на потенційні переваги ChatGPT як інструмента для освіти впродовж життя, вплив цієї технології на освіту залишається недостатньо дослідженим. ChatGPT може відігравати важливу роль у забезпеченні персоналізованого навчання, підвищенні доступності до освітніх ресурсів та сприянні інклюзії в освітніх процесах [4]. Однак потреба в більш детальному дослідженні його впливу на освітні системи, зокрема на освіту впродовж життя, є актуальною. Це дасть можливість краще зрозуміти, як такі інструменти можуть бути використані для оптимізації навчання, адаптації до потреб учнів та забезпечення рівних можливостей для всіх здобувачів освіти.

Використання ChatGPT може стати ефективним інструментом для підтримки навчання на будь-якому етапі життя за будь-яких обставин. Інтегрувати ChatGPT у цей процес можна багатьма різними способами.

По-перше, особи, які завершили навчання багато років тому, працюють та мають обмежене уявлення про сучасний стан вищої освіти, можуть відчувати певну розгубленість перед численними курсами підвищення кваліфікації та безкоштовними онлайн-програмами. У такій ситуації звернення до чат-бота як консультанта може стати доцільним, оскільки він здатний, на відміну від освітніх фахівців, надавати відповіді на запитання в будь-який час доби. Крім того, звернення до чат-бота може створити сприятливі умови для вільного створення запитів, зокрема тих, які можуть викликати психологічний дискомфорт при спілкуванні з фахівцем.

По-друге, ChatGPT може бути використаний для розроблення навчальних матеріалів, що відповідають конкретним потребам. Наприклад, за його допомогою можна генерувати пояснення теоретичних концепцій, наводити приклади, створювати ілюстрації до різних тем, а також формулювати контрольні запитання для перевірки та оцінювання знань.

По-третє, ChatGPT може бути використаний не лише в галузях технічних та гуманітарних наук, а й для розвитку креативності. Цей інструмент сприяє розвитку критичного мислення та творчих навичок, оскільки користувачі можуть ставити гіпотетичні запитання та обговорювати ідеї для проєктів, статей або досліджень. Наприклад, ChatGPT здатен пояснити, як пишуться вірші, які сюжетні лінії можуть бути інтегровані в художні твори та інші аспекти творчого процесу.

По-четверте, ChatGPT може адаптуватися до стилю навчання. Якщо здобувач освіти є візуалом, чат-бот може створити ілюстрації до тем, що обговорюються; якщо ж він краще запам'ятовує інформацію через прописування слів та написання відповідей, ChatGPT може генерувати завдання відповідного типу. Проте слід зазначити, що наразі відсутня функція створення аудіофайлів у чаті, тому використання цього інструменту для аудіальних учнів може бути не зовсім доцільним.

Важливо зауважити, що ефективність роботи чат-бота значно підвищується за умов наявності контексту, створеного користувачами для чат-бота [1, с. 39]. Якщо під час спілкування з ChatGPT вказати, що вас мотивують слова підтримки під час навчання, навіть незважаючи на часті

помилки, які є неминучими у процесі навчання, постійна підтримка у вигляді порад чи надихаючих слів може допомогти користувачу зберегти мотивацію та зосередженість на довгострокових освітніх цілях.

Додатково, ChatGPT здатен підтримувати безперервний діалог на теми, що цікавлять користувача. Він допомагає не лише залишатися в курсі нових тенденцій, а й постійно розширювати кругозір.

Отже, всі ці можливості дозволяють використовувати ChatGPT як інструмент для підвищення ефективності навчання та його адаптації до потреб кожної особи на різних етапах життя. Однак важливо зауважити, що ChatGPT може реалізувати всі ці функції виключно за умови наявності контексту, створеного користувачами. Структура цього контексту передбачає врахування таких навчальних характеристик, як вік, стать та когнітивні здібності, що дає змогу створити навчальний досвід, адаптований до конкретних потреб людини. Володіючи цими відомостями, чат-бот зможе більш ефективно допомогти досягти ваших навчальних цілей.

Список використаних джерел:

1. Jeong H., Yoo J. H., & Han O. Next-Generation Chatbots for Adaptive Learning: A proposed Framework. *Journal of Internet Computing and Services*. 2023. No. 24 (4). P. 37–45. DOI: <https://doi.org/10.7472/jksii.2023.24.4.37>
2. Задоріна О., Качан Т., Задорін В. Організація навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями засобами штучного інтелекту. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 2 (36). С. 182–194.
3. Ляшенко О. Адаптивне навчання як ознака сучасних дидактичних систем. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України: Психологічна теорія і технологія навчання*. 2019. Вип. 10. С. 185–195.
4. Піддубцева О. Потенціал використання технологій штучного інтелекту у закладах вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 71. Т. 3. С. 208–213.